

Rós og rís til ein frá- koyrdan

Oddagrein

NÚ lögmaður gjørdi av at koyra Sámál Petur í Grund, landsstýrismann frá, eru viðmerkingarnar nógvur - í bløðunum, í Fimmara - í fjølmiðlunum sum heild. Ein av teimum, sum hevur arbeitt við stýrisskipanarlógini sigur við Sosialin, at lögmaður helst er lopin framav, tá hann úttan so mikið sum at tosa við formannin í sjálfstýrisflokkinum, koyrir starvsfelaga sín frá. Men Pallega meinar nakað annað. Eftir Fimmaranum at doma, so eru mong nøgd við avgerð lögmanns og halda, at hon kom í tøkum tíma.

TAÐ er eingin loyna, at Sámál Petur í Grund hevur verið nógv í „rampelyset“, síðani hann kom sær upp í politikk. Hann hevur umsitid oki, sum hava gjørt, at hann hevur verið kanska tann landsstýrismaðurin, sum oftast hevur verið at siggja og hoyra í loftmiðlunum uppá gótt og ilt. Hvat fólk enn halda um henda fyrrverandi landsstýrismannin, so hevur hann - hann hevur eisini umsitid samskiptismál - dugað væl at tala fyri summum av sínum málsokjum. Tá tað er sagt, skal eisini sigast, at gerðir aftan fyri orðini, hava avdúkað manglandi politiskt og samfelagsligt innlit og framskygni og tí gjørt hann sera ópopulæran.

TAKA vit t.d. alt málið viðvíkjandi Skotlandssiglingini, og brúka tað sum barometer, so vilja tað vera mong, sum fegnast og halda, at SPÍG liggur, sum hann hevur reitt. Hetta málið taklaði hann út av lagi vánaligt. Líka mikið um Smyril var niðrurdirðin ella ei, so var tað landsstýrismaðurin, sum lorkaði okkum Skotlandssiglingina av hondum, eina sigling, sum framtíð kundi verið í, men sum varð steðgað av berum stuttskygni. Hetta eigur sjálfstýrisflokkurinn at sviða fyrri til valið. Tá dáragerðina fara føroyingar seint at gloyma landsstýrismanninum. Um her vendist við aftur, um SPÍG er farin, er óvist. Men her er so ein møguleiki at taka alt málið framaftur so ella so, nú ein nátturlig forðing er tikin burtur.

HANN hevur so eisini sagt upp fleiri almennum stjórn, nakað, sum m.a. hevur fært til, at javnaðarflokkurin hevur reist úggjafjarðarnar og m.a. hevur lagt fram misálitisváttan á landsstýrismannin. Í tí eina av for- um fyriliggur sakarmál og verður tað áhugavert nú at vita, hvussu leikur fer fram, nú maðurin er koyrdur frá. Tað sakarmálið, sum fyrrv. stjórn á SL hevur reist, er eisini móti sitandi lögmanni.

NETTUP á SL-ókinum hevur fyrrv. landsstýrismaðurin borið seg lógð at. Fyrr koyrir hann stjórn, tí hesin ikki hevur havt neyðuga „yvirblikið“ - fyrri síðani sjálvur - sum ketta upp úr hoveðatrog - at koma við eini „neyðhjálpsætlan“ fyrri at loysa ovurstóru trupulleikarnar, sum SL-flotin hevur at dragast við. Ein kann siga, at hetta er ikki slett av lagnunnar speisemi, at maðurin, sum koyrdi ein almenna stjórn frá fyrri ikki at hava „yvirblikið“ - sjálvur var eidasøtur. Tá tað er sagt, so halda vit, at arbeiddi við Vágatunnlinum hevur verið gott politiskt handverk, har tað einaferð skyld ikki verður hugsað um atkvøður. Og tað er greitt, at landsstýrismaðurin eisini í øðrum málum hevur vist seg konstruktivan og positivan. Eitt nú er hann ein tann fyrsti mentamálaráðharrin, sum hevur gjørt eina roynd at orða ein mentanarpolitikk við álitinum „Avmarkaður marknaður“. Vit siggja eisini, at hann hevur megnað at sleppa mentanarokkinum undan skerjingum í figgarlógarruppskotinum.

MEN í einstøkum málum hevur SPÍG ikki dugað sær hógv. Tað er har hann persónliga er farin inn í eitt einstakt mál so sum Múramálið. Har hevur hann verið sera óprofessionellur við m.a. at fara aftan um sínar egnu „mbeatisment“ til frama fyrri ávisar áhugabólkar.

TAÐ tí er bæði rís og rós til henda í Føroya politisku søgu fyrsta frásætta landsstýrismannin. At hann er ofráðin í Tinganesi vegna tvørrandi vilja til samarbeiði frá ovasta stað er eisini ein sannroynd. Vágatunnlin er ikki orsök. Helst er tað meira ynskið at sleppa av við sjálfstýrisflok og tess ávirkan.

Sosialurin

Lesarabrøv

Evnir, kyn og flokspolitiskur litur

Hitti herfyri ein mann, sum so findarblíður segði mær frá dugnaligari kvinnu, sum hevði sagt kortaneit til almennt nevndarsess, tí hon vildi ikki vera vald eftir kyni.

»Ná«, svaraði eg líka findarblíður »tað var spell. Men hvi hugsar hon seg so illa um, er hon so evnarík, sum tú sigur?«

»Hvat meinir tú við«, spurdi hann aftur, heldur minni blíður enn í aðni.

»Jú, sært tú. Sum er hava fólk verið sett í almennar nevndir eftir flokspolitisk-

um liti, meðan kynið hevur verið so sjálvsagt, at tað ikki er komið undan kavi sum spurningur fyrr enn nú. Nevndarlímur hava jú í flest- øllum førum verið menn, ikki so?«

Nei? Jú! Tað ber væl til at telja so frægt.

Also standa vit endiliga líka, tá talan snýr seg um val eftir kyni. Og har er tíbetur ongin spurningur um evnir - ella hvat heldur tú innast inni um tað?

Næst á breiddanum stendur so flokspolitiskur litur, men tað kann neyvan vera

tann faktorurin, sum tú blandar saman við evnir?«

Prátið kann halda fram, men eftir stendur, at føroyska samfelagið við javnstøðulógini hevur sett nýggja kós út í kortið. Tað verður velt upp úr nýggjum beint nú. Tað verður roynt at fáa okkara fólkastýrið eitt stig ella tvey aftrat fram á demokratisku leiðini.

Men ætlanin er eisini at leita fram tær kvinnuligu resursurnar, sum higartil ikki eru komnar teimum almennum, politisku Føroyum til góðar í nóg stóran mun,

ein pástandur, sum 80-ina eftir míni meting eru gott dømi um.

At velja upp úr nýggjum er tungt arbeiði, sum eisini krevur nýhugsan. Í hesum føri má hugburður broytast, bæði hjá fólk flest og hjá teimum, sum leita, tí heldur ikki evnaríkar kvinnur hava neyðturviliga flokspolitiskt tilknýti.

At so er ber eitt nú greinin um javnstøðulógina hjá Rúnu Sivertsen herfyri týðil- igit boð um.

Bergtóra Hanusardóttir

Minstiforvinningur ella inntøkutrygd hjá útróðrarmonnum

Lógaruppskot skal nú legg- ast fyrri fingið um at skerja forvinningin til útróðrarmenn.

Útróðrarmaðurin hevur altíð verið tann lægst lønti í samfelagnum, so tað er lógð at landsins kosnu menn nú leggja eftir hesum monnum, sum framanundan eru lægst løntir.

Nú hevur hann ligið traður av landsynningi í 14 dagar og ongin av teimum minnu útróðrarmönnum er sloppin til útróðrar. Nú stundar til jóla og í jólalóðini hava øll brúk fyrri peningi, men um veðrið verður líka ólagaligt í des. sum tað hevur verið seinna heft av nov., so verður svangligt hjá útróðrarmanninum á jølum, um ongin inntøkutrygd er.

Sagt verður í lógaruppskotinum, at tað er gott fyrri at fáa fritíðarfiskimenn burtur frá útróðrinum. Teir sum smíða hetta lógaruppskot hyggja ikki eftir tí at okkara tingmenn hava tvinnar og trinnar inntøkur og at almennir stjórnar hava løntar nevndarsessir í fleiri fyrirkoyrd.

Um inntøkutrygdin hjá útróðrarmönnum skal skerjast, so skulu vit eisini fara inn at kanna okkara tingmannaflokk. Um ein tingmaður hevur eina inntøku, sum er meira enn 9.800,- kr. úttan um tingmannalønina, so skal henda falla burtur.

Hvat siga tingmenn til tað?

Um ein bátur hevur fingið 84 fiskidagar tillutadur og ein dagur telur sum mynst- ingardagur, so kann henda at ein útróðrarmaður bert tjeñar 50.000,- kr. árliga.

Tá nú tingmenn skulu viðgera inntøkutrygdina hjá

útróðrarmönnum, so má einhver tykkara taka í egnan barn og sammeta tykkara: egnu lön við tað ein miðal útróðrarmaður hevur í árligari inntøku. Um ein maður við stórar inntøku skal viðtaka eina lóg, sum skerjir teir lægst løntu í samfelagnum, so hava vit eitt dikta- torstýri.

Hvat sigur landsstýrið til eitt endurgjaldskrav frá útróðrarmönnum í sunnaru heft av Suðuroy? Útróðrarmennirnir har suður hava ikki dripið livandi, tí fiski- leiðir teirra hava nú í langa tíð verið bombarderaðar av seismikk. Skulu hesir menn fyrst missa møguleika at fáa fisk og síðan missa inntøkutrygdina???

Sagt verður, at útróðrarmenn hava havt stórra gjald úr lönjavningsgrunninum í bestu fiskitíð. Hava lands-

stýrismenn stýrt seismikk- skipunum úttan um útróðrarmönnum í hesi bestu fiski- tíð???

Sagt verður í lógaruppskotinum, at hetta verður gjørt fyrri at fáa fritíðar- útróðrarmennin burtur. Hvi ikki siga sum er? Tað landsstýrið vil, er at steðga øllum útróðri.

Um útróðrarmenn skulu skattast av 100% ella av 85%, er so at siga líka feitt, tá inntøkan er so lítil sum 50-70.000 kr. árliga. Men hetta er tó ein lítill glotti hjá langfara fiskimönnum, hóast tað ikki ger tað, at burturfluttur fiskimenn aftur flyta heim. Tað skulu stórra bóllar í supanina, um fiski- menn, sum eru fluttir undan stóra skattatrystinum, skulu koma aftur.

Fiskimaður

Lesarabrøv

Fiskimenn & sjómenn!

Tað er ein stór skomm, at F.A. og H.A. við Ingeborg og Karl skulu koma sær út í dagbløð og fjølmiðlar at hóta við aðalverktali kring landið. Tað er upp á tíðina, at línirni í F.A. og H.A. tala at hesum, so at vit fáa steðgað hesum galskapin- um. Tað er upp á tíðina, at fiski- og sjómenn í dag fáa ein skattaletta uppá minst 15%, hvat teir hava uppi- borið. Tað hevði verið gott, at hesir eisini fáu lut í sam- felagsgöðunum, ið teir

skapa øllum landkrabbum kring landið.

Tað hevði fingið stóran buskaparligan tyding, fingi hesar fiski- og sjó- mannafamiljur høvi til at flutt heim aftur til Føroya. Tað hevði slett seg betur at F.A. og H.A. tóku hesar hótanir aftur við aðalverk- tali kring landið, hvat fiski- menn og sjómenn ikki hava uppi borið.

Tað er hesir, ið skapa livsgrundarlagið í dag undir samfelagnum og landshus-

arhaldinum, sum F.A. og H.A. njóta gott av. Tað skal tí eisini arbeiddas fyrri, at ikki aðrar fiski- og sjómanna- familjur flyta av landinum, tí slikt semir seg ikki fø- oyskum arbeidarum, tá vit í dag skulu kalla okkum eina fiskivinnutjóð.

Tað vil fáa álvarshgar tylgjur fyrri tað føroyska sa- felag/landshúsarhaldið, skuldi tað hent, at teir ikki fáu ein skattaletta, sum aður nevnt, ið ein tekur undir við. Tað fer at av-

marka útflutnings- og inn- flutningsvinnurnar, ið aftur ávirkar okkara gjalds- og keypsorku, ið vit føroying- ar hava fyrri neyðni at liva og virka kring alt landið. Tað kann vera komið aftur til at skriva meira um fiski- menn & sjómenn, ið ein hevur stóra virðing fyrri og teir skulu ikki vera verri fyrri enn línirni hjá Ingeborg og Karl, ið ikki liða nakra neyð.

Hans Birgir Hansen